Nr. 664.

Currenda III.

A. D. 1877.

(*Ciąg dalszy do kurendy II.*)

TYTUŁ X.

O niedostatkach i uchybieniach we mszy św. odnośnie do miejsca, czasu i przyborów potrzebnych do godnego sprawowania mszy świętéj.

11, Jeżeli krew najśw. zamarzła w kielichu, należy kielich obwinąć ciepłą chustą, a jeżeliby to nie skutkowało, należy wstawić w gorącą wodę w pobliżu ołtarza, aż roztaje, przy czém trzeba uważać, aby się nie nalało do kielicha. Teologowie rozwodzą się nad tèm pytaniem, azali zmarznięte wino jest ważną materyą konsekracyi. *Sententia communis* odpowiada twierdząco, najprzód dla tego, że, jak wypływa ze słów rubryki, wino zmarznięte nie przestaje jeszcze być krwią najśw., po drugie dlatego, że zmarznięcie nie pociąga jeszcze za sobą istotnéj zmiany w winie. Lecz zarazem uczą doktorzy, że niewolno konsekrować wina zmarzniętego, Z tąd wypływa, że:

a) jeżeli po konsekracyi hostyi spostrzegł kapłan, iż wino zamarzło, w takim razie powinien go odtajić, albo nalać do kielicha innego wina,

b) kapłan niemogąc przed konsekracyą roztajić wina, ani innego natomiast dostać, powinien przerwać mszę św.

c) jeżeliby zaś kapłan spostrzegł dopiero po konsekracyi chleba, że wino zamarzło, powinien je konsekrować, jeżeliby innego nie było.

Doktorzy są tego zdania, że w braku ogrzanéj chusty lub wody nie powinien chuchać do kielicha aby roztajić wino, Sporer powiada w tej mierze: „*Hunc rusticismum post Suarez et alios merito reprobat et dissuadet Gobat, idque maxime post consecrationem dicens: Sane mallem glaciatum, digito tamen reverenter comminutum sumere, quam halitu solutum. Certi theologi non permittunt, vino consecrato misceri vel aquam vel rem aliam praeter particulam hostiae consecratae.*"

12. Jeżeliby przez niedbalstwo, albo z innéj przyczyny kropla krwi najśw. upadła na ziemię lub deskę, należy ją zebrać językiem, miejsce wyskrobać, wyskrobiny spalić, i popiół do sakraryum złożyć. Jeżeliby coś z krwi najśw. upadło na portatile, kapłan

zbierze krew najśw. językiem, zmyje miejsce, i wleje ablucyą do Sakraryum. W razie spadnięcia kropli krwi najśw. na ołtarz, i przemoczenia dwóch lub wszystkich trzech obrusów tegoż, należy obrusy we trzech wodach wyprać, wodę zaś wlać do sakraryum; to samo należy uczynić, jeżeliby kropla krwi najśw. padła na korporał, lub na suknie kapłana, lub wreszcie na dywan. Tak rozporządził papież Pius I. Gawanty dodaje jeszcze tę uwagę, że to wszystko powinien sam kapłan uczynić; wreszcie pyta: *Quid si cadat sanguis super barbam?* i odpowiada: *Bartholomaeus ab Angelis vult eam ablui et comburi, sed videtur sufficere, si barba pluries lavetur, cui parcendum est magis quam tapetibus.* Kapłan, któryby opuścił te wszystkie przepisy, dopuściłby się ciężkiego grzechu dawszy dowód wielkiego nieuszanowania względem najśw. Sakramentu i przekroczywszy ścisły przepis prawa powszechnego. Wykroczenie *in modica parte* przeciw przepisom rubryki w téj mierze, jak n. p. miasto trzechkrotnego zmycia, dwukrotnego tylko, jest zdaniem Quartego, grzechem powszednim.

13. W razie wywrócenia się kielicha, jeżeli w nim nieco krwi najśw. zostało, kapłan takową spożyje, z tém zaś co się wylało, postąpi sobie w sposób powyżéj wskazany. Jeżeliby wszystka krew najśw. wylała się z kielicha, kapłan naleje ponownie wina do kielicha, doda wody, ponowi sposobem powyżéj wskazanym ofiarowanie, i dokona konsekracyi począwszy od słów: *Simili modo postquam coenatum est.* De Herdt utrzymuje, że ponowna konsekracya jest potrzebną, jeżeli w kielichu tylko kropla została, *quae linguae adhaereret, et deglutiri non potest, seu ad stomachum sensibiliter pervenire non valet,* w takim bowiem razie nie można mówić o piciu krwi najśw., bez którego oczywiście nie ma sumpcyi.

14. *Si sacerdos evomat Eucharistiam, si species integrae appareant, reverenter sumantur, nisi nausea fiat; tunc enim species consecratae caute separentur, et in aliquo loco sacro reponantur, donec corrumpantur, et postea in sacrarium projiciantur. Quod si species non appareant, comburatur vomitus, et cineres in sacrarium mittantur.* Doktorzy czynią w tym względzie następujące uwagi:

a) Zdaniem Quartego należy dopiero wtedy wymiociny spalić, kiedy prawdopodobnie postacie już uległy zepsuciu.

b) że nie wolno *cum periculo vomitus,* kommunikować, jeżeli takie niebezpieczeństwo zagraża, lub takowe rozumnie przypuszczać można,

c) że zatem po dokonanéj konsekracyi w razie zachodzącéj obawy należy zaczekać, aż minie niebezpieczeństwo, albo postarać się, aby inny kapłan dokończył mszy św.,

d) że nie wolno po sumpcyi wywoływać wymiotów, *nisi in casu, quo noscantur species veneno infectae.*

e) że mniejsze cząstki w przeciągu jednéj minuty, większe zaś w kwandransie rozkładają się w żołądku.

15. Hostyę lub cząstkę téjże upadłą na ziemię należy podnieść z uszanowaniem, miejsce zaś, na które upadła trzeba zmyć i nieco wyskrobać, a oskrobiny (abrasio) wrzu-

cić do sakraryum. Obrus na który upadła hostya, powinien być zmytym, a woda wlaną do sakraryum. Ztąd pokazuje się, jak sobie ma postąpić kapłan, jeżeli w czasie rozdawania kommunii kommunikant upadnie na obrus trzymany w czasie kommunii przez ministrantów, albo na posadzkę. *Reverenter accipiatur, locus super quem cecidit notetur, atque huic aliud linteum imponatur, donec opportuno postmodum tempore lavetur, aut abradatur*, Pasqualigo powiada, że ta rubryka pozostaje *in terminis purae directionis illius, quod expediens est*, że zatem kapłan niezachowujący ściśle rzeczonéj rubryki nie grzeszy ciężko, a przeciwnie staje się winnym grzechu ciężkiego, jeżeli opuszcza to, co rubryka przepisuje w razie wywrócenia kielicha. na poparcie zaś swego zdania powiada Pasqualigo: *Non militat eadem ratio, quae militat quoad Sanguinem, siquidem nihil hostiae imbibitur rei, super quam decidit, et potest secundum se totum reassumi, quod non contingit in Sanguine, quia etiamsi caderet supra materiam, quae non imbiberet, adhuc tamen secundum aliquas reliquias semper adhaereret, nisi lavaretur. Unde quoad hostiam cessat ratio, ob quam in Sanguine esset gravis irreverentia.*

Co ma uczynić kapłan znalazłszy na ołtarzu hostyą, o któréj nie wié, ażali jest konsekrowaną lub nie? Powinien ją podnieść z uszanowaniem, i przed ablucyą kielicha spożyć. *Si autem sacerdoti nausea fiat, quia forte est deturpata, conservanda est in tabernaculo, donec species consumatur*, tak uczy Gavantus, Pasqualigo i Quarti powiadają, że podobnie ma sobie postąpić kapłan, *si poenitens defert confessario aliquam hostiam, aut particulam, quam dicit esse consecratam.*

16. Oprócz dotąd wymienionych niedostatków, i uchybień mogą w czasie samego odprawiania mszy św. jeszcze inne zajść, mianowicie, jeżeliby kapłan nieznał ceremonij i obrzędów, które odprawiając mszę św. zachować winien. Prócz tych które mszał wymienia, wylicza Bouvier (*Expositio Rubricarum t. II. p. 3. s. 5.*) jeszcze niektóre i to bardzo znaczne uchybienia, przeciw którym Ś. Alfons gwałtownie powstaje; przytaczamy je słowy tego świętego: *a) Est maximus defectus ad missam celebrandam cum parva vel nulla praeparatione ire: pejus autem esset, si quis inter vestiendum ineptias diceret. Exclamat S. Chrysostomus: Ad divina Christi mysteria negligenter accedens supplicium intolerabile meretur. Propterea dicit S. Bonaventura: Cave, ne nimis tepidus et inordinatus et inconsideratus accedas; quia indigne sumis, si non accedis reverenter. b) Est defectus vituperio dignus, vel ut melius dicam, horrendum sacrilegium nimis festinanter Missam celebrare, quo fit, ut mutilentur verba, et caeremoniae transponantur, et vel ante, vel post tempus a Rubrica praescriptum peragantur cum detrimento devotionis et aedificationis fidelium. De his dici potest, quod non timent Dominum, neque custodiunt caeremonias ejus (IV. Reg. 17, 34) c) Est etiam magnus defectus, post Missam debitam gratiarum actionem omittere: et in hoc non pauci Judam imitantur, qui cum accepisset buccellam, exivit continuo. (Joan. 13. 30.)*

Na zakończenie nie od rzeczy będzie zastanowić się nad tém pytaniem: jaką téż jest moc obowiązująca rubryk mszalnych? Za punkt wyjścia niechaj posłużą w tym względzie słowa z Bulli Piusa V. na przodzie mszału położone: *Mandantes et districte omnibus et singulis praecipientes in virtute sanctae obedientiae, ut caeteris omnibus rationibus et ritibus ex aliis missalibus in posterum penitus omissis, Missam juxta ritum, modum ac normam, quae per Missale hoc a nobis nunc traditur, decantent ac legant. Neque in missae celebratione alias caeremonias vel*

preces, quam quae in hoc Missali continentur, addere vel recitare praesumant. Papieże: Klemens VIII. w Bulli: „*Cum sanctissimum*“ z dnia 7. Lipca 1604 r. i Urban VIII. w Bulli: „*Si quid est*“ z dnia 2. Września 1634. nakazują jak najmocniéj trzymać się rzeczonego mszału poprawiwszy go i uzupełniwszy w nowém wydaniu, które z ich nakazu sporządzoném zostało; pomienione bulle znajdują się na przodzie tego mszału. Lecz jakkolwiek powyżéj przytoczone słowa bulli papieskiéj zdają się wykluczać wszelką wątpliwość pod względem mocy obowiązującéj rubryk mszalnych, to przecież zdania doktorów bardzo w tym względzie są podzielone, którzy, jak św. Liguory powiada, *valde confuse loquuntur.* Ś. Alfons przytacza 4 zdania de Euch. libr. VI. n. 399. Piérwsze zdanie, którego zwolennikami są: Fagnamus i Henno, utrzymuje, że wszystkie rubryki poprostu tylko pouczają, wskazują, radzą, *cum ipsae non praecipiant sed tantum consulant et instruant;* lecz taki sposób argumentowania niczém nie jest, jedno *petitio principii,* zatém niczego nie dowodzi. Słusznie tedy pisze Quarti: *Haec sententia quatenus tollit obligationem servandi rubricas; et asserit eas esse meras instructiones, seu pura consilia, est procul dubio falsa, et plus quam falsa, et contra communem sensum DD.* Drugie zdanie, którego bronią: Suarez, Azor, Bonacina, Possevinus, Coninch, Aversa, Molfesius, Lesana, Filliuccius, Piotr de Ledes, Pitignaeus, Garcia, Henriquez, Valentia, Trullenchius, odwołując się na przytoczoną bullę Piusa V. utrzymuje, że wszystkie rubryki obowiązują i to *sub gravi ex genere suo,* tak, że tylko *ratione levis materiae* w razie przekroczenia rubryk może być mowa o grzechu powszednim; bulla bowiem, powiadają doktorzy widocznie nakazuje, i mówi o rzeczy bardzo ważnéj, *de re gravissima, nempe de forma adhibenda in oblatione sacrificii tremendi novae legis.*“ To zdanie, mówi Merati, zrozumiane należycie, to jest odnośnie do rubryk dotyczących samego odprawiania mszy św. jest bezwzględnie prawdziwém.

Trzecie zdanie, którego bronią Gavantus, Lugo, Concina, Sporer, Holzmann, Elbel, Diana, Menzi, Tamburini i Marchinus, dzieli rubryki na: obowiązujące pod grzechem ciężkim, i na takie, które tylko pouczają, radzą. Do pierwszych liczy Gavantus a) rubryki z tym dodatkiem: *gravissime seu graviter peccat,* który to dodatek napotyka się siedmkroć w przepisach dotyczących usterek mszalnych. b) rubryki odnoszące się do wszechstronnéj całości *(integritas)* ofiary, mianowicie rubryki dotyczące: wina, chleba, wody, intencyi, formy, spożycia obu postaci. c) rubryki, których przedmiotem: miejsce na którém ma być ofiara mszy św. sprawowaną, ołtarz, światło, usposobienie duszy i ciała, ministrant, mszał, kielich, patena, korporał, wyraźne, ale ciche wymawianie słów kanonu, piérwsza purifikacya winem, szaty kapłańskie. Do rubryk obowiązujących prawie pod grzechem śmiertelnym *(prope praeceptivas)* zalicza Gavantus te, o które się doktorzy spierają, pomimo że Pius V. i Clemens VIII. wyraźnie na stronę przeciwną się przechylają rozkazując aby msza św. *juxta normam in novo Missali traditam* była odprawianą.

Do rubryk pouczających i zalecających zaliczają doktorzy: modlitwy przed i po mszy św. umywanie rąk, liczbę kollekt, przyklękanie, żegnanie itp.

Dziwna rzecz, że niektórzy doktorzy, jako, Concina, Sporer, Tamburini, utrzymują,

jakoby rubryki pouczające *(directivae)* obowiązywały pod grzechem powszednim, ale tylko wtedy, a) jeżeli się ich nie przekracza w celu zaprowadzenia nowego obrzędu, jak to, zdaniem Sporera, niektórzy czynią mówiąc w hymnie Gloria: „*Tu solus sanctus Mariam sanctificans;*" b) jeżeli się to dzieje bez zgorszenia; c) jeżeli nie ma w tém pogardy lekceważenia dla przepisu kościelnego. Ś. Alfons Liguori twierdzi słusznie, że podobne twierdzenie jest niezrozumiałem, i że się sprzeciwia zdrowemu rozumowi utrzymywać, jakoby rubryki tylko pouczały, zalecały, a przecież ostatecznie pod grzechem obowiązywały, jeżeli bowiem w rzeczy saméj obowiązują, to powinny się zwać obowiązującemi, a nie pouczającemi, lub zalecającemi; tego samego zdania, co Ś. Alfons, są Gavantus, Lugo, Holzmann. Jednakowoż Benger w swéj pastoralnéj: tom II. 3. 6. §. 72. n. 3. powiada, że to na pozór sprzeczne zdanie doktorów da się pogodzić ze zdrowém pojęciem: odwołuje się w tym celu do reguł zakonnych; uczą bowiem teologowie powszechnie, że opuszczenie czegoś, co nie jest pod grzechem nakazane prawem, może bardzo łatwo stać się przynajmniéj grzechem powszednim, *non propter obligationem regulae*, powiada Suarez, *sed propter irrationabilem volendi vel nolendi modum individuo.* Czém jest reguła dla zakonnika, którego całe życie powinno być służbą Boga, tém są dla kapłana w odprawianiu służby bożéj reguły liturgiczne, a teologowie uczą, że przekroczenie rubryk pouczających *(directivae)* samo z siebie nie jest grzechem lecz *per accidens*, może się stać łatwo grzechem. *(C. d. n.)*

L. 472.

Wielebni dusz Pasterze mają sporządzić dokładne wykazy wszystkich praw zastawu, służebności i ciężarów gruntowych, które im do jakichkolwiek realności, lub w ogóle nieruchomości w kraju znajdujących się służą i na tychże ciężą. Wykazy te mają bezzwłocznie być odesłane do c. k. Prokuratoryi skarbowéj we Lwowie w celu zapisania wspomnianych praw i ciężarów w nowych księgach hipotecznych.

Konsystorz Biskupi otrzymał z c. k. Namiestnictwa odpis rozporządzenia z dnia 15. Stycznia 1877. l. 60272. wydany do wszystkich c. k. Starostw z poleceniem udzielenia takowych, Wielebnym dusz Pasterzom, by przez wzgląd na ważność przedmiotu sporządzali jak najśpieszniéj żądane wykazy, tyczące się praw kościołów, plebanii, szpitali i t. d. i gruntownie opracowane przesłali do c. k. Prokuratoryi skarbu w tym celu, aby ta władza w księgach hipotecznych nowo zaprowadzić się mających te prawa zabezpieczyła. Rozporządzenie to brzmi jak następuje:

OKÓLNIK

do wszystkich PP. c. k. Starostw (z wyjątkiem c. k. Starostw w Krakowie i Chrzanowie).

W wielu gminach galicyjskich ukończyły już komisye hipoteczne w myśl ustawy krajowéj z dnia 20. Marca 1874 d. p. k. Nr. 29. czynności przygotowawcze celem założenia ksiąg gruntowych, a mianowicie czynności mające na celu układanie projektów nowych

ksiąg gruntowych, oznaczenie pojedynczych ciał hipotecznych i stwierdzenia tytułu własności i posiadania, a sprawa złożenia tych ksiąg z pierwszego swego stadyum wstąpiła w drugie. Drugie to stadyum ma na celu ostateczne sprawdzenie i uregulowanie stanu czynnego, a zarazem ułożenie stanu biernego każdego ciała hipotecznego i opiera się na §§. 3 — do 13 ust. p. z d. 25. Lipca 1871. l. 96. D. p. p. W myśl ustawy téj c. k. Sądy krajowe wyższe we Lwowie i Krakowie, wydały już cały szereg edyktów (ogłaszanych w gazecie urzędowéj), w których na zasadzie przedsiewziętych już dochodzeń ułożone projekta, uznały za nowe księgi gruntowe, a zarazem wezwały strony interesowane, ażeby w oznaczonym terminie zgłosiły najpierw możliwe sprostowania stanu czynnego, a następnie wszystkie ciężary do stanu biernego. Co się tyczy stanu czynnego, sprostowania te rzeczą są stosunkowo łatwą, bo cała czynność polega na sprawdzeniu, czy tytuły własności i posiadania, które w księdze gruntowéj są uwidocznione, odpowiadają rzeczywistemu stanowi rzeczy w dniu, w którym księga za otwartą uznaną została. Czynność więc tę przedsiewziąść mogą najłatwiéj ci, którzy przy układaniu projektów ksiąg gruntowych w imieniu instytutów tych już interweniowali, i z rzeczywistym stanem rzeczy najlepiéj są obznajomieni. Natomiast zgłoszenie wszelkich praw zastawu, służebności i ciężarów gruntowych do stanu biernego nowych ksiąg gruntowych, przez instytuta, które prawa te w chwili ułożenia ksiąg tych na pojedynczych realnościach posiadają, przedstawia więcéj trudności prawniczych, z którego to powodu zajmie się takowemi c. k. Prokuratorya skarbu, która zresztą udzieli swéj rady i pomocy w każdym przypadku, w którymby nastręczyły się jakie wątpliwości. Stosownie do tego podwójnego celu w mowie będącego postępowania i do powyższych uwag, poleca się Panu Staroście, aby *bezzwłocznie* polecił przełożonym wszystkich pod opieką i nadzorem c. k. Rządu stojących instytutów i fundacyi duchownych (t. j. kościołów, beneficyów, klasztorów, kongregacyi duchownych, tudzież instytutów świeckich, t. j. szkolnych, naukowych, dobroczynnych, humanitarnych zakładów edukacyjnych i t. p.) swego powiatu:

I. Aby każdy, jak tylko nowe księgi hipoteczne gminy, w któréj odnośny instytut posiada nieruchomości, będą otwarte, o czém c. k. Prokuratorya skarbowa instytut ten w każdym wypadku zawiadomi, przeglądnęli te księgi i przekonali się, czy w księgach tych realność należycie w częściach swoich składowych t. j. w parcelach i numerach jest oznaczoną i na imię właściwego instytutu, jako właściciela i posiadacza zapisaną, w razie zaś dostrzeżonéj pomyłki, ażeby bądź sami, bądź przez c. k. Prokuratoryę skarbu sprostowania do Sądu wnieśli.

II. Ażeby przeglądnąwszy dokładnie swoje inwentarze, archiwa i t. p. oraz zbadawszy faktyczny stan rzeczy, spisali dokładnie wszystkie prawa zastawu, służebności i ciężary gruntowe, które im do jakichkolwiek realności, lub *w ogóle nieruchomości, w kraju znajdujących się służą, i na tych realnościach i nieruchomościach cięźą*, i według dołączonego formularza ·/. sporządzony wykaz wraz z potrzebnymi dokumentami *bezzwłocznie* przesłali c. k. Prokuratoryi skarbu. Zamieszczone tu pod II. polecenie ma być *jak najrychléj* wykonane,

nie czekając osobnego wezwania i zawiadomienia o założeniu ksiąg gruntowych w pewnych gminach i bez względu na to, czy nieruchomość, któréj tyczy się zgłosić się mające prawo rzeczowe jest już wpisaną w jaką księgę gruntową nowo utworzoną, lub téż nie. Wspomniany właśnie wykaz, ma być, jeżeli pewnemu zakładowi służą jakie prawa do pewnéj nieruchomości *w kraju położonéj*, przedłożonym c. k. Prokuratoryi skarbu *również bez względu na okoliczność, czy prawa te są wpisane w księgach hipotecznych obecnie istniejących lub téż nie*, tudzież czy względem tych praw toczą się sprawy sądowe lub nie.

III. Ażeby po otrzymaném zawiadomieniu o otworzeniu nowéj księgi dla posiadłości, które dawniéj stanowiły ciała hipoteczne, a zarazem były obciążone wpisami na rzecz odnośnych zakładów stojących pod opieką i nadzorem c. k. Rządu, zastępcy owych zakładów, porównali stan bierny dawniejszéj księgi z nową, i gdyby dostrzegli, że ciężary na rzecz tychże zakładów istniejące nie zostały należycie przeniesione, o tém bezzwłocznie c. k. Prokuratoryę skarbu zawiadomiły. Dla uniknięcia niepotrzebnéj korespondencyi zawiadomisz Pan Starosta przełożonych powyższych instytutów i fundacyi, że instytuta które żadnych praw podobnych nie posiadają, nie potrzebują o braku tych praw donosić c. k. Prokuratoryi skarbu.

Lwów dnia 15. Stycznia **1877.**

W zastępstwie:

Bartmański.

WYKAZ

uprawnień rzeczonych do wpisania w nowe księgi gruntowe.

Uprawniony n. p. kościół, cerkiew w NN. beneficium, klasztor, konwent, kongregacya duchowna w NN., szpital ubogich przy kościele w NN., szkoła w NN., c. k. salina w NN., fabryka tytoniu w NN., poczta, urząd telegraficzny w NN.

Przedmiot obciążony. Grunt lub realność w gminie katastralnéj NN. pod l. kon. l. rep. (l. katastralna nowa) należące do NN.

Uprawnienie: Prawo zastawu dla sumy . . . prawo przechodu, przejazdu, wodociągu, prawo najmu lub dzierżawy, prawo bezpłatnego używania i t. d. na podstawie umowy, deklaracyi właściciela przedmiotu obciążonego i t. d. na czas od . . . do . . . . .

Dowody skrypt dłużny, kontrakt z dnia . . . załączony pod . . . . . w oryginale (lub wzmianka gdzie się originał znajduje) posiadanie i wykonywanie, które potwierdzą świadkowie (imię i nazwisko ich, nie mniéj zamieszkania świadków.)

Uwaga I. Wzmianka czyli odnośna pretensya, prawo służebności i t. d. traktuje się w Sądzie, w drodze procesu lub inny sposób n. p. w postępowaniu spadkowém i t. p. czyli ciężar ten był już wpisany w księgach hipotecznych.

Uwaga II. Wykaz taki powinien obejmować wszelkie na nieruchomościach ciążące uprawnienia i stanowić poniekąd wyciąg z inwentarza tak n. p. gdyby kościół w Andrychowie miał zaintabulowaną sumę na realności w Zaleszczykach, prawo poboru mesznego z realności w Kętach, prawo poboru drzewa w Żywcu i t. d. wszelkie te uprawnienia jednym winne być objęte wykazem. —

Z treści powyższego rozporządzenia pozna Wielebne P. T. Duchowieństwo, jak ważną jest rzeczą gruntowne sporządzić wykazy, a zarazem iść w pomoc c. k. Prokuratoryi, rozchodzi się bowiem o zabezpieczenie praw kościoła, plebanii i innych instytutów pobożnych lub humanitarnych. Smutne doświadczenie nauczyło Nas, że z powodu niezaintabulowania podobnych praw w księgach tabuli krajowéj, wiele pobożnych fundacyj przepadło. Gdy bowiem po przyłączeniu Galicyi do Austryi c. k. Rząd zawezwał Duchownych, by odnośne dokumenta tyczące się praw, przywilejów, ciężarów, służebnictw i t. d. odsyłali w celu zaintabulowania w tabuli krajowéj, niektórzy z Plebanów czy to z niedbalstwa, czy z karygodnéj lekkomyślności, czy przez źle zrozumianą przezorność, czy z innych powodów, odnośnego dokumentu nie przesłali i stali się powodem, że z biegiem czasu i dla okoliczności nieprzyjaźnych, starodawne prawa kościoła, plebanii i t. p. właśnie dla braku intabulacyi niepowrotnie przepadły. Zanotowanie praw i ciężarów w dokumencie lub w erekcyi inwentarzu parafialnym nie jest wystarczające, ale powinno być w księgach tabularnych zabezpieczone. Wzywa tedy Biskupi Konsystorz Wielebnych dusz Pasterzy, by przejrzawszy swoje archiwum, inwentarze parafialne i inne księgi, żądane wykazy sporządzili, a nie czekając na specyalne wezwanie, takowe przez Biskupi Konsystorz do c. k. Prokuratoryi odsyłali. Gdyby z archiwum Biskupiego Konsystorza potrzeba było jakiego dokumentu lub wyjaśnienia, Biskupi Konsystorz takiego nie odmówi.

Z Biskupiego Konsystorza,

w Tarnowie dnia 1. lutego 1877.

E Consistorio Episcopali,

Tarnoviae, die 6. Februarii 1877.

JOSEPHUS ALOJSIUS,

Episcopus Tarnoviensis.

Tarnoviae 1877. Typis A. Rusinowski, Typographi ad honores Episcopalis. Impensis Consistorii.